gemeente Aa en Hunze

Raadsvoorstel

Raadsvergadering d.d.	:	26 november 2026, 10 december
Agendapunt	:	
Onderwerp	:	Heroriëntatie NMD-Samenwerking
Portefeuillehouder	:	wethouder S. Hilgenga

Onderwerp
Heroriëntatie NMD-Samenwerking

Voorgesteld besluit

1. Geen zienswijze in te dienen inzake de vernieuwde gemeenschappelijke regeling NMD-samenwerking.
2. Toestemming te verlenen tot het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling conform het "*Besluit tot eerste wijziging van de gemeenschappelijke regeling Noordmidden-drentse samenwerking"*, onder de voorwaarde dat er geen zienswijzen worden ingediend door één van de betrokken raden.

Aanleiding
In maart 2022 is de NMD-samenwerking opgericht. Daarin werken de gemeenten Aa en Hunze, Assen, Midden-Drenthe, Noordenveld en Tynaarlo samen voor de regionale inkoop, het contractmanagement, de kwaliteitsborging en het toezicht op met name jeugdhulp en Wmo, inclusief beschermd wonen. De huidige Gemeenschappelijke Regeling (GR) is opgenomen in bijlage 1.

Dit betekent dat de gemeentebesturen zelf hun beleid voor jeugdhulp en Wmo bepalen en vervolgens NMD vragen de inkoop van passende aanbieders te verzorgen en hierop toezicht te houden. Het is efficiënt om dit met vijf gemeenten uniform te doen, maar er is ruimte voor lokale keuzes.

De huidige NMD-samenwerking functioneert naar tevredenheid van de deelnemende gemeenten. Maar de volgende ontwikkelingen vragen de aandacht:

- De vorming van de Jeugdhulpregio Drenthe (JHRD) waardoor de NMD-taken die de jeugdhulp betreffen overgebracht worden naar de nieuwe GR JHRD, behalve de toezichtstaken op rechtmatigheid.

- Lokale beleidsontwikkelingen zoals Buurtkracht Assen.

- Aangescherpte wettelijke en bestuurlijke eisen ten aanzien van governance, toezicht, informatiebeveiliging en privacy, waardoor het gebruik van systemen bij NMD-samenwerking onder druk komen te staan.

- De wens te komen tot onafhankelijke en gescheiden positionering van toezicht ten opzichte van de inkoop en het contractmanagement.

- Krapte op de arbeidsmarkt, aandacht voor de dreigende personeelstekorten en de toename van het aantal vacatures. Hierdoor blijft het noodzakelijk om als NMD-gemeenten samen te werken en op deze wijze de kennis en kunde op één plek te bundelen.

Naar aanleiding van deze ontwikkelingen is onderzocht hoe de NMD in de toekomst het best vormgegeven kan worden. Door het wegvallen van taken wordt de scope te smal, waardoor de gewenste robuustheid onder druk komt te staan van de huidige NMD. Tegelijkertijd wordt een zwaardere juridische constructie niet passend gevonden.

Er is gekozen voor de volgende oplossing:

- Breng de NMD-taken onder bij Assen om zodoende schaalgrootte en kwaliteit van de bedrijfsvoering te garanderen;

- Kies voor een vernieuwing van de bestaande samenwerkingsafspraak, namelijk met Assen als centrumgemeente en enige werkgever voor de NMD-medewerkers. Dit is een lichte GR;

- Realiseer een robuuste governance en onderscheid daarbij een beleidslijn, een klantlijn en een deelnemerslijn;

- Geef het toezichtdeel van de NMD een onafhankelijke positie binnen de gemeente Assen; dit toezicht betreft toezicht op Wmo (inclusief beschermd wonen) en Jeugdhulp (alleen op rechtmatigheid en in afstemming met de JHRD).

- Geef de NMD een eigen formatie maar koop management en bedrijfsvoering in bij gemeente Assen;

- Bezet vaste taken met vast personeel met het oog op continuïteit en kosten;

- Stel de begroting 2027 en de meerjarenraming vast;

- Gezien de wettelijk vereiste betrokkenheid van de raden wordt de gewenste startdatum 1 april 2027.

De impact van de Buurtkracht-ontwikkeling in Assen kon nog niet worden vastgesteld en is niet verwerkt in dit bedrijfsplan.

Deze oplossing voorziet het beste in de ontwikkelingen en is uitgewerkt in het bedrijfsplan voor NMD2027. Dat is vertaald naar een vernieuwde gemeenschappelijke regeling (GR), zie bijlage 3. Details zullen komende maanden in een onderliggende dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen de vijf colleges worden geregeld.

Over de vernieuwing van de GR hebben de vijf betrokken colleges een ontwerpbesluit genomen en geven de raad middels dit raadsvoorstel de gelegenheid hierover een zienswijze uit te brengen.

Voor een nadere toelichting nodigt het college u uit voor een informatiesessie op 18 november 2026 in het gemeentehuis van Aa en Hunze. Daarnaast zal er een gezamenlijke informatiesessie op 25 november 2026 te Vries plaatsvinden. Deze sessie kan ook via Teams bijgewoond worden. Hier zullen de bestuurlijk opdrachtgever, Jan Broekema, en coördinerend secretaris de gemeenschappelijk regeling en onderliggend bedrijfsplan toelichten en vragen beantwoorden.

Als college zien wij geen aanleiding voor een zienswijze.

Dit willen we bereiken

De samenwerking tussen de vijf NMD-gemeenten voor wat betreft de inkoop, contractmanagement, contractbeheer, toezicht en handhaving voor Wmo voortzetten.

Hierbij wordt de mogelijkheid opengehouden dat deze taken op termijn overgaan naar de jeugdhulpregio Drenthe.

Argumenten

1.1 *Voordat het college kan besluiten de vernieuwde GR aan te gaan, is toestemming van de gemeenteraad vereist.*

De wet op de gemeenschappelijke regelingen schrijft voor dat een wijziging van een GR aan de raden wordt voorgelegd voor zienswijze.

Het college adviseert de raad geen zienswijze in te dienen. Het college is voldoende betrokken bij de voorbereidingen en staat achter de voorgestelde GR en het onderliggende bedrijfsplan.

1.2 *De raad besluit zelf al dan niet een zienswijze in te dienen.*

Het college adviseert om geen zienswijze(n) in te dienen. Als voor een zienswijze wordt gekozen, formuleert de raad de zienswijze en verstrekt deze voor 25 december 2026 aan het college.

1.3 *Het gezamenlijk uitvoeren van de inkoop van en het toezicht op Wmo-voorzieningen blijft gunstiger voor de deelnemende gemeenten als het gaat om kwaliteit, verminderde kwetsbaarheid en kosten.*

1.4 *De ontwerp-GR is een centrumregeling met Assen als centrumgemeente. Dit biedt verschillende voordelen.*

Het onderbrengen van de NMD-samenwerking bij de gemeente Assen als centrumgemeente biedt onder andere de volgende voordelen:

- Relatie JHRD: samenwerking met JHRD is belangrijk. Deze wordt eveneens in Assen gevestigd, waardoor de lijntjes kort zijn.

- Relatie inkoop: Assen heeft een stevige inkooporganisatie. Daarmee kan waar van toepassing kennisuitwisseling zijn op inkoopgebied.

- Informatiebeveiliging en privacy: Assen beschikt over een professionele staf om deze aspecten te verbeteren en te bewaken.

- Beperken transitie-inspanningen: Assen verzorgt reeds een groot deel van de financiën en ICT van NMD en detacheert de meeste van de huidige NMD-medewerkers.

- Ligging: Assen ligt redelijk centraal in NMD-gebied en is voor medewerkers goed per openbaar vervoer te bereiken.

- Bereidheid: Bestuur en management van Assen bieden zich aan.

1.5 *De GR blijft een samenwerkingsovereenkomst, een lichte GR. Dit biedt de meeste voordelen.*

Het is niet nodig een zware GR op te tuigen, zoals een GR met een dagelijks en algemeen bestuur of een bedrijfsvoerings-GR. Ook is onderzocht of aansluiten bij het bestaande samenwerkingsverband Samenwerking Drentse Aa een mogelijkheid was, maar in verband met de volgende nadelen is hier niet voor gekozen:

- Het is niet eenvoudig om aan de uitzondering van de aanbestedingswet te voldoen (wederkerig samenwerken, risico delen etc).

- Het vraagt vijf deelnemers in de SDA. Op dit moment nemen drie gemeenten deel.

- Voor de Wmo-inkoop en toezicht is inhoudelijke betrokkenheid van portefeuillehouders Sociaal Domein nodig. Dit zou een aangepaste governance nodig maken.

- Voor een eventuele overgang op termijn naar JHRD, wat de bestuurlijke wens is, is ontvlechting uit de SDA nodig.

1.6 *De vernieuwde GR voorziet in een heldere, gezamenlijke aansturing van de NMD.*

Deze ‘governance’ zal in de komende maanden in een onderliggende Dienstverleningsovereenkomst verder worden uitgewerkt.

1.7 *De vernieuwde GR voorziet in een duidelijke scheiding tussen inkoop (beleidsadvies, inkoop, contractmanagement en -beheer en kwaliteitsmanagement) en toezicht.*

Dit draagt bij aan een transparante taakverdeling en een onafhankelijke uitvoering van het toezicht. Zowel toezicht als inkoop en kwaliteit vallen beiden onder de NMD. Overigens hoort hierbij ook toezicht op rechtmatigheid jeugdhulp, omdat dit niet bij de JHRD ondergebracht kan worden.

2.1 *Indien de raad geen zienswijze indient, kan de raad, om het besluitvormingsproces te bekorten, ervoor kiezen meteen toestemming voor de wijzing van de GR te geven.*

Dit onder voorbehoud dat er geen aanpassingen in de ontwerp GR worden aangebracht naar aanleiding van eventuele zienswijzen van de vijf betrokken raden.

Kanttekeningen

1.1 *Als de eventuele zienswijzen daar aanleiding toe geven wordt de GR aangepast.*

Indien er zienswijzen ingediend worden, kan dit ertoe leiden dat de GR aangepast moet worden. Indien dit het geval is nemen de colleges een besluit over de GR onder voorbehoud van toestemming, waarna de raden toestemming wordt gevraagd. Toestemming kan slechts worden geweigerd wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

1.2 *Met de wijziging van de huidige regeling moet unaniem worden ingestemd.*

Op grond van artikel 13 lid 2 GR NMD kan wijziging alleen met unanieme instemming van de deelnemende gemeenten plaatsvinden. Het vernieuwen van de regeling is zo een wijziging.

Financiën

Nu de taken inzake jeugdhulp uit de NMD gaan, wordt de verdeelsleutel voor de netto kosten van de NMD aangepast: deze was gebaseerd op de rijksbedragen aan de deelnemende gemeente voor Wmo én Jeugdhulp. Vanaf 2027 worden voortaan kosten verdeeld naar rato van de rijksbijdrage voor de Wmo. Het effect voor onze gemeente is dat de kosten op Wmo hierdoor iets toenemen, terwijl de kosten voor de Jeugdhulpregio lager uitvallen.

De structurele kosten bevatten een iets hogere formatie i.v.m. inefficiëntie en meer juridische vraagstukken. Overhead wordt in de nieuwe situatie ingekocht bij de gemeente Assen.

Incidenteel worden in 2027 frictiekosten verwacht en in met name 2029 inhuurkosten om grote aanbestedingen te doen.

Dekking voor de structurele kosten vindt plaats uit bestaande middelen. Dekking van de incidentele middelen, naar verwachting € 29.000, zullen worden opgenomen in de bestuursrapportage.

Communicatie en participatie

Met bijgevoegd raadsvoorstel wordt de raad uitgenodigd voor een informatie sessie op 18 november.

Diverse NMD-medewerkers zijn betrokken bij het opstellen van het bedrijfsplan. De medewerkers zijn regelmatig geïnformeerd over het proces en de inhoudelijke voorstellen.

De ondernemingsraden zijn betrokken en hun eventuele aandachtspunten zijn verwerkt.

In de komende maanden wordt in plaats van de werknaam NMD2027 een passende naam gekozen.

De Adviesraad Sociaal Domein is niet actief betrokken bij de oprichting van de GR, omdat de adviesraad niet gaat over bedrijfsvoering.

Uitvoering

Op 18 november zal er een informatiesessie voor de gemeenteraad van Aa en Hunze plaatsvinden en op 25 november voor alle raden gezamenlijk in Vries.

De raden krijgen de mogelijkheid om hun zienswijze in te dienen.

Het streven is om de vernieuwde NMD te laten starten op 1 april 2027.

Samenvatting voor publicatie Schakel (max. 5 regels)
De raad heeft besloten geen zienswijze in te dienen inzake de vernieuwde gemeenschappelijke regeling NMD-samenwerking. De vernieuwde gemeenschappelijke regeling NMD-samenwerking leidt ertoe dat de samenwerking tussen de vijf NMD-gemeenten voor wat betreft beleidsadvies, inkoop, contractmanagement, contractbeheer, kwaliteitsmanagement en toezicht voor Wmo voortgezet kan worden.

Bijlagen
1. Huidige Gemeenschappelijke regeling Noordmidden-Drentse samenwerking
2. Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke regeling Noordmidden-Drentse samenwerking
3. Vernieuwde Gemeenschappelijke regeling Noordmidden-Drentse samenwerking concept
4. Raadsbesluit heroriëntatie Noordmidden-Drentse samenwerking

Met vriendelijke groet,

Het college van de gemeente Aa en Hunze,

de heer R.L.H. Schoonderbeek
secretaris

de heer A.W. Hiemstra
burgemeester